

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY II

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów,
- rozpoznaje komunikat będący informacją, komentarzem czy oceną,
- wybiera potrzebne informacje z tekstu,
- identyfikuje językowe i pozajęzykowe środki wyrazu,
- słucha wzorcowych recytacji utworów poetyckich i prozatorskich;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- odczytuje teksty na poziomie dosłownym,
- zadaje pytania dotyczące przeczytanego utworu,
- wybiera z tekstu najważniejsze informacje,
- wymienia podstawowe środki wyrazu artystycznego w tekście literackim: *epitet, porównanie, apostrofa, rym, strofa, wers, przenośnia, podmiot liryczny, sytuacja liryczna, bohater liryczny*
- zna nazwy epok: oświecenie, romantyzm, pozytywizm, modernizm, podaje ramy czasowe, zjawiska, twórców, najważniejsze utwory,
- zna w całości 5 wskazanych przez nauczyciela lektur,
- zna elementy konstrukcji świata przedstawionego w utworze, potrafi nazwać głównych bohaterów, wskazać czas i miejsce akcji, wydarzenia,
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- zna terminy *wiersz stroficzny* i *ciągły*,
- zna pojęcie *bajka, podanie, ballada, pieśń patriotyczna, hymn narodowy, nowela, komedia, tragedia, powieść, opowiadanie, obrazek*,
- wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego,
- odwołując się do własnego doświadczenia, podaje możliwe motywy postępowania bohatera,
- z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika,
- dostrzega związek między tytułem a treścią utworu, np. artykułu prasowego,
- świadomie wybiera programy telewizyjne, gry komputerowe, korzysta z Internetu, zna jego dobre i złe strony,
- rozpoznaje wywiad.

MÓWIENIE

- buduje wypowiedź zgodną z tematem,
- z pomocą nauczyciela formułuje argumenty odpowiednie do tezy,
- wypowiada swoje zdanie w dyskusji,
- opisuje postaci, przedmioty, krajobraz, podejmuje próbę opisu sytuacji,
- stosuje słownictwo oceniające postać,
- zadaje własne pytania w wywiadzie,
- wypowiada się na temat uczuć
- wygłasza z pamięci fragment tekstu poetyckiego lub prozatorskiego;

PISANIE

- tworzy plan wypowiedzi,
- redaguje tekst zgodny z tematem,

- zna podstawowe zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- podejmuje próbę charakteryzowania postaci literackiej, mówi o przeżyciach bohatera,
- z pomocą nauczyciela redaguje wypowiedź, w której formułuje logiczne argumenty,
- opisuje swój wygląd, zainteresowania, postępowanie, omawia swoje przeżycia,
- redaguje kartkę z dziennika, pamiętnika,
- wypowiada się na temat książki, filmu, przedstawienia,
- streszcza tekst literacki;
- próbuje redagować wywiad,

NAUKA O JĘZYKU

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (zna podstawowe zasady poprawnej wymowy, mechanizmy powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń wyrazowych),
 - wskazuje zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, zdania złożone podrzędnie i współrzędnie, zdania wielokrotnie złożone, mowę zależną i niezależną,
 - rozpoznaje mowę zależną i niezależną; stosuje właściwą zdaniu złożonemu i mowie niezależnej interpunkcję,
 - rozpoznaje style wypowiedzi, redaguje tekst w określonym stylu.
 - czerpie dodatkowe informacje z przypisu,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

SŁUCHANIE

- jako uczestnik sytuacji komunikacyjnej uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów oraz podejmuje próby aktywnego w niej uczestnictwa,
- dostrzega różnice między informacją, komentarzem i oceną,
- posługuje się informacjami z wysłuchanego tekstu, m.in. z wywiadu, prezentacji, audycji,
- słucha wzorcowych recytacji utworów poetyckich i prozatorskich, dostrzegając środki wyrazu artystycznego i sposoby prezentacji tekstu;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- odczytuje teksty na poziomie dosłownym, podejmuje próby odczytywania ich sensu przenośnego i symbolicznego,
- wskazuje najważniejsze zjawiska epok,
- próbuje interpretować głosowo czytany tekst,
- określa temat przeczytanego utworu,
- wyszukuje cytaty na zadany temat w dłuższej lekturze,
- wskazuje i nazywa podstawowe środki wyrazu artystycznego w tekście literackim,
- rozpoznaje elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- rozpoznaje układy rymów,
- wymienia cechy komedii, tragedii, sonetu, hymnu, pieśni, noweli, opowiadania, sielanki powieści,
- zauważa w tekście szyk przestawny,
- dostrzega związek treści dzieła z okolicznościami jego powstania i biografią autora,
- identyfikuje cechy literatury faktu i powieści autobiograficznej,
- odróżnia bezpośrednią i pośrednią charakterystykę postaci w tekście,
- zna budowę noweli,
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego,
- nazywa motywy postępowania bohatera,

- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny i słownika frazeologicznego,
- zna cechy charakterystyczne dla wywiadu,
- zna sens powszechnie znanych prawd filozoficznych,
- rozpoznaje w tekście informację, komentarz i opinię,
- próbuje wyjaśnić elementy symboliczne dzieła malarskiego,
- korzysta z internetu i encyklopedii multimedialnej,
- dokonuje wyboru programu telewizyjnego, gry komputerowej, uwzględniając ich wartości poznawcze, kulturalne, etyczne,
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski,
- dostrzega cechy karykatury i przejawaskrawienia w literaturze i rysunku;
- dostrzega perswazję i manipulację

MÓWIENIE

- buduje wypowiedź zgodną z tematem, wykazując się znajomością wymaganych wiadomości, starając się zachować poprawność kompozycyjną i językową,
- podejmuje próby dostosowania modulacji głosu do treści i celu wypowiedzi,
- dobiera argumenty odpowiednie do tezy,
- uczestniczy w dyskusji, zajmując własne stanowisko i reagując na argumenty dyskutanta,
- tworzy tekst zawierający opis postaci, przedmiotu, krajobrazu i sytuacji,
- podejmuje próbę charakterystyki postaci i autocharakterystyki,
- przygotowuje się do wywiadu (stawia pytania i formułuje możliwe odpowiedzi),
- wyraża uczucia, posługując się odpowiednim słownictwem,
- w wygłaszanym z pamięci tekście podkreśla głosowo najważniejsze treści utworu,
- uczestniczy we wspólnym omówieniu recytacji lub wypowiedzi kolegów

PISANIE

- samodzielnie tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- redaguje tekst zgodny z tematem, ze szczególnym uwzględnieniem zasad logicznej kompozycji,
- stosuje akapity,
- stara się stosować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- tworzy tekst informacyjny lub o charakterze instrukcji,
- uwzględnia w opisie dzieła sztuki podstawową wiedzę dotyczącą czasu jego powstania, epoki, stylu
- podejmuje próbę wyjaśnienia w opisie dzieła plastycznego symbolicznego znaczenia barw, przedmiotów, usytuowania postaci,
- charakteryzuje postać literacką lub rzeczywistą, opisując jej przeżycia wewnętrzne,
- przedstawia logiczne argumenty w rozprawce,
- próbuje napisać autocharakterystykę, list oficjalny na podstawie lektury lub sytuacji życiowej,
- pisze sprawozdanie z książki, filmu, przedstawienia,
- relacjonuje wydarzenia, np. z zawodów sportowych - pisze sprawozdanie
- redaguje dedykację, regulamin,

NAUKA O JĘZYKU

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (jako użytkownik języka odwołuje się do elementarnej wiedzy: klasyfikuje głoski, wskazuje upodobnienia, uproszczenia, zna zasady akcentowania,
 - rozpoznaje zdanie złożone podrzędnie i współrzędne; klasyfikuje zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdań;
 - przekształca części zdania pojedynczego w zdania podrzędne i odwrotnie,
 - zna funkcję składniową różnych części mowy,

- zamienia mowę niezależną na zależną,
- rozumie pojęcie stylu, zna cechy stylu potocznego, urzędowego, artystycznego, naukowego
- rozpoznaje błędy składniowe, stylistyczne, fonetyczne i próbuje poprawiać,

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

SŁUCHANIE

- jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów,
- porównuje komunikaty ze względu na cel wypowiedzi, odróżnia informację od komentarza i oceny,
- odbiera komunikaty mówione w tym nadawane za pomocą środków audiowizualnych – rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- odczytuje teksty na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- interpretuje głosowo czytany tekst,
- charakteryzuje epok kulturowe,
- samodzielnie określa temat utworu,
- posługuje się wyszukаныmi cytataми na zadany temat w dłuższej lekturze,
- dostrzega cechy satyry w różnych tekstach,
- posługuje się zdobytymi informacjami, m.in. na temat zabytków architektonicznych, dzieł sztuki, epok literackich obyczajów i typowych elementów krajobrazu,
- nazywa środki artystyczne i analizuje wyodrębnione obrazy poetyckie,
- wyróżnia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- posługuje się terminami *wiersz stroficzny* i *ciągły*, *wiersz bezrymowy* i *wiersz wolny*,
- wskazuje cechy gatunkowe w poznanych utworach literackich,
- rozumie funkcję szyku przestawnego w tekście,
- wyjaśnia budowę porównania homeryckiego w tekście poetyckim,
- wskazuje na związek treści dzieła i okoliczności jego powstania z biografią autora,
- dostrzega podobieństwa i różnice z różnych dziełach
- rozróżnia cechy literatury, powieści autobiograficznej i historycznej,
- rozróżnia w tekście charakterystykę bezpośrednią i pośrednią,
- uzasadnia obecność narratora wszechwiedzącego w utworze,
- omawia budowę noweli (ze szczególnym uwzględnieniem punktu kulminacyjnego i puenty) oraz dramatu,
- uzasadnia działania bohatera literackiego,
- wykorzystuje informacje zawarte w słowniku poprawnej polszczyzny i słowniku frazeologicznym,
- wskazuje cechy charakterystyczne dla wywiadu,
- odkrywa sens powszechnie znanych prawd filozoficznych i wykorzystuje je w swoich wypowiedziach,
- sprawnie wyszukuje informacje podczas pobieżnego czytania,
- oddziela informację od komentarza i oceny, wyjaśnia rolę tytułu i śródtytułu w artykule prasowym,
- omawia funkcję ilustracji, podejmuje próbę interpretacji dzieła malarskiego,
- omawia cechy karykatury i przejawskrawienia w literaturze i rysunku;

MÓWIENIE

- podejmuje próby oddania sensu wypowiedzi przez odpowiednią modulację głosu,
- porządkuje argumenty według ich ważności,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji,
- tworzy opis spełniający funkcję użytkową, artystyczną i reklamową,
- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych wokół tematów: rozwój psychiczny i fizyczny, moralność, kultura, region, Polska, społeczeństwo
- odróżnia informację od komentarza,
- streszcza tekst publicystyczny według przygotowanego wcześniej planu,
- charakteryzuje postać rzeczywistą i fikcyjną,
- przeprowadza krótki wywiad z postacią fikcyjną,
- mówi o uczuciach w sytuacji konfliktowej,
- tłumaczy na czym polega perswazja językowa.

PISANIE

- tworzy logiczną i spójną wypowiedź zgodną z tematem, poprawną pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- układa tekst reklamy, wypowiedź o charakterze informacji, komentarza,
- w opisie dzieła sztuki posługuje się informacją o czasie jego powstania,
- opisuje dzieło plastyczne ze szczególnym uwzględnieniem symbolicznego sensu barw, przedmiotów, usytuowania postaci,
- redagując opowiadanie twórcze, stara się odwołać do realiów epoki, w której się rozgrywa akcja utworu, z elementami opisu i dialogu,
- charakteryzuje postać literacką, stosuje opis jej przeżyć wewnętrznych i wyjaśnia motywy postępowania bohatera,
- stosując odpowiednie słownictwo, redaguje rozprawkę na tematy związane z lekturą, list oficjalny, kartkę z pamiętnika (dziennika), sprawozdanie, np. z zawodów sportowych, streszczenie,
- pisze sprawozdanie z książki, filmu, przedstawienia,
- redaguje notatkę prasową, notkę biograficzną.

NAUKA O JĘZYKU

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (jako użytkownik języka wykorzystuje wiedzę z zakresu fonetyki; stara się stosować zasady poprawnej wymowy),
- składni :określa rodzaj zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, analizuje ich budowę, sporządza wykresy zdań złożonych i wielokrotnie złożonych, przekształca wypowiedzenia – zdanie pojedyncze na równoważnik, pojedyncze na złożone, mowę zależną na niezależną, tworzy zdania złożone, wielokrotnie odpowiadające podanym wykresom, przekształca imiesłowowy równoważnik zdania
- dostrzega i poprawia błędy językowe i fonetyczne
- rozpoznaje cechy stylów wypowiedzi,
- odróżnia perswazję językową od manipulacji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

SŁUCHANIE

- uczestnicząc w sytuacji komunikacyjnej, uważnie słucha wypowiedzi jej uczestników, rozpoznaje intencję nadawcy i funkcję komunikatu,
- klasyfikuje komunikaty (informacja, komentarz, ocena) ze względu na cel wypowiedzi i odpowiednio wykorzystuje ich treści,
- wyciąga wnioski i uogólnia na podstawie informacji pozyskanych z wysłuchanego tekstu,

- dostrzega w wysłuchanym tekście językowe i pozajęzykowe środki perswazji oraz ocenia ich wymiar etyczny;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- analizuje sens dosłowny, przenośny i symboliczny utworu,
- posługuje się wszystkimi terminami poznаныmi na lekcjach,
- omawia znaczenie epok literackich dla kultury europejskiej i określa ich cechy gatunkowe w utworze,
- poszukuje i porządkuje informacje na podstawie różnych źródeł tekstowych,
- określa funkcje środków artystycznych i interpretuje wyodrębnione obrazy poetyckie,
- analizuje elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- definiuje terminy *wiersz stroficzny*, *ciągły*, *bezrymowy*, *wolny*,
- dokonuje analizy składniowej tekstu poetyckiego, w której dostrzega m.in. funkcje szyku przestawnego,
- wyjaśnia funkcję porównania homeryckiego w tekście poetyckim,
- analizując sens utworu, wykorzystuje zależność treści dzieła z okolicznościami jego powstania i biografią autora,
- rozpoznaje cechy powieści, autobiograficznej i historycznej,
- opisując bohatera literackiego, wykorzystuje informacje zawarte we fragmentach stanowiących charakterystykę bezpośrednią oraz spostrzeżenia i uogólnienia wynikające z analizy fragmentów stanowiących charakterystykę pośrednią,
- motywuje postępowanie bohatera literackiego oraz postaci rzeczywistej,
- analizuje budowę noweli, dramatu,
- korzystając ze słowników (w szczególności ze słownika poprawnej polszczyzny i słownika frazeologicznego), wzbogaca swoje słownictwo oraz wykazuje dbałość o poprawność językową swoich wypowiedzi,
- wyjaśnia uniwersalną wartość prawd filozoficznych, ilustrując je odpowiednimi przykładami,
- analizuje funkcję językową i pozajęzykową środków perswazji oraz gry językowej w reklamie,
- interpretuje symboliczne znaczenia ilustracji i dzieła malarskiego, samodzielnie wskazuje różnice i podobieństwa między analizowanymi dziełami malarskimi i innymi dziełami,
- analizuje cechy karykatury i przejawienia w literaturze i rysunku;

MÓWIENIE

- posługuje się modulacją głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiedniego tonu (np. uroczystego, parodystycznego, szyderczego),
- tworzy logiczną argumentację do tezy,
- jako aktywny uczestnik dyskusji wyraża swój stosunek do przedstawianych treści, nawiązuje do wypowiedzi przedmówców, przedstawia wnioski,
- posługuje się obiektywną informacją, komentuje i ocenia,
- charakteryzując postać rzeczywistą lub fikcyjną (układając autocharakterystykę), stosuje bogate słownictwo oceniające, stara się przedstawić bohatera w jak najpełniejszy sposób, np. przez wyjaśnienie motywów postępowania, opis jego przeżyć itp.,
- w przeprowadzonym wywiadzie stawia pytania ewokujące obszerne, bogate w informacje odpowiedzi,
- opisuje i wyjaśnia uczucia w różnych sytuacjach, zwłaszcza konfliktowych,
- interpretuje głosowo tekst wygłaszany z pamięci, omawia recytację i wypowiedzi kolegów z uwzględnieniem zawartości merytorycznej, poprawności językowej

i artykulacyjnej;

PISANIE

- buduje logiczną i spójną wypowiedź zgodną z tematem, ze szczególną dbałością o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną,
- opisując dzieło sztuki, analizuje i interpretuje jego treści symboliczne oraz uwzględnia czas powstania,
- w redagowanym opowiadaniu twórczym dba o realia epoki, w której się toczy akcja, dzięki świadomemu wprowadzeniu odpowiednich elementów świata przedstawionego,
- wykorzystuje opis przeżyć wewnętrznych w charakterystyce postaci literackiej w celu wyjaśnienia jej postaw, podejmowanych decyzji, zachowań,
- recenzuje książkę, film, przedstawienie teatralne, posługując się słownictwem charakterystycznym dla danej dziedziny kultury,
- redaguje przemówienie na tematy związane z lekturą i dotyczące sytuacji życiowych, świadomie stosując wybrane figury retoryczne;

NAUKA O JĘZYKU

- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (świadomie wykorzystuje wiedzę z fonetyki; dba o poprawną wymowę; unika błędnych uproszczeń wyrazowych oraz hiperpoprawności),
- składni ; rozpoznaje związki zgody, rządu i przynależności, samodzielnie analizuje budowę zdań złożonych i wielokrotnie złożonych, sporządza wykresy, tworzy teksty różnorodne pod względem składniowym, poprawne pod względem interpunkcyjnym, dzięki przekształceniom składniowym wypowiedzeń unika powtórzeń i błędów stylistycznych,
- określa funkcje stylistyczne mowy zależnej i niezależnej,
- tłumaczy na czym polegają błędy językowe,
- wyjaśnia, jak uniknąć popełniania błędów składniowych i stylistycznych,
- określa cechy stylów wypowiedzi, wskazuje co najmniej dwie cechy charakterystyczne wskazanego stylu, redaguje wypowiedź o określonym stylu,
- podaje przykłady agresji, prowokacji, manipulacji w mediach, wyjaśnia, w jaki sposób media mogą kształtować nastroje społeczne,
- tłumaczy na czym polega perswazja językowa i manipulacja, przekształca tekst tak, aby nie zawierał elementów manipulacji.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- uczestniczy w konkursach polonistycznych, w redagowaniu gazetki szkolnej, uroczystościach szkolnych,
- spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą, a ponadto przejawia umiejętności pozaprogramowe w zakresie przykładowo podanych zagadnień:

SŁUCHANIE

- samodzielnie analizuje i interpretuje słuchany tekst pod względem celu wypowiedzi, środków perswazji oraz zabiegów artystycznych,
- sporządza notatki, uczestnicząc w sytuacji komunikacyjnej jako odbiorca wypowiedzi; wykorzystuje je w nowych sytuacjach komunikacyjnych;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta, samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty literackie oraz inne teksty kultury, uwzględniając ich znaczenie metaforyczne i symboliczne, konteksty interpretacyjne oraz intencję nadawcy wypowiedzi,
- posługuje się różnymi źródłami informacji, a zwłaszcza treściami przekazu medialnego;

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w różnych sytuacjach komunikacyjnych jako dyskutant, prowadzący dyskusję, przeprowadzający wywiad, wygłaszający przemówienie lub referat; przedstawia rzeczowe argumenty i wnioski,
- wykazuje się oryginalnością interpretacji głosowej tekstu prozatorskiego lub poetyckiego wygłaszanego z pamięci,
- krytycznie i rzeczowo oceniając wypowiedzi własne i innych, przejawia szczególną dbałość o kulturę słowa;

PISANIE

- sprawnie redaguje teksty z zachowaniem cech gatunkowych różnych typów wypowiedzi, dbając o poprawność zapisu, bezbłądność językową i stylistyczną,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej;

NAUKA O JĘZYKU

- świadomie stosuje wiedzę w zakresie treści przewidzianych programem i wykraczających poza program nauczania fonetyki, składni oraz wiedzy o języku jako tworze społecznym,
- samodzielnie poszerza wiedzę językową, korzystając z różnych źródeł informacji.